

Προς μια Ερωτική της Τέχνης

Του Γεράσιμου Λούντζη

Τι διάβολο υποτίθεται πως σημαίνει 'Ερωτική της Τέχνης'; Μπορώ να ερωτευθώ την Τέχνη; Δεν είναι η Τέχνη κάτι που θα έπρεπε να μελετήσω και να αναλύσω προκειμένου να εκτιμήσω την αξία του; Δεν συμπεριλαμβάνει ένα διανοητικό εγχείρημα μέσα στο οποίο θα πρέπει να χρησιμοποιήσω το νου μου για να κατανοήσω τι θέλει να εκφράσει ο καλλιτέχνης ή/και για να φέρω στην επιφάνεια τα κρυμμένα νοήματα και να ερμηνεύσω ένα έργο τέχνης; Μπορεί να υπάρξει έρωτας με την πρώτη ματιά, άμεσος και παράλογος, όταν αντιμετωπίζουμε ένα έργο τέχνης; Φαίνεται πως η διάσημη ρύση της Suzan Sontag ακροβατεί ανάμεσα στην αισθητική εμπειρία και ερμηνεία. Στην πραγματικότητα, η Sontag προτείνει ότι μία 'ερωτική' προσέγγιση μας επιτρέπει να βιώσουμε τα χαρακτηριστικά της τέχνης μέσα από τις αισθήσεις και χωρίς την ανάγκη ερμηνείας. Αλλά τι σημαίνει 'Ερωτική';

«Αντί για μια ερμηνευτική χρειαζόμαστε μια ερωτική της τέχνης»

Η Sontag χρησιμοποιεί αυτή τη φράση στον επίλογο του βιβλίου της «Ενάντια στην ερμηνεία» στο οποίο προφανώς επιχειρηματολογεί εναντίον της ερμηνευτικής, αν και δεν την απορρίπτει ολοκληρωτικά. Για την ακρίβεια, επιχειρηματολογεί εναντίον της ιδρυματοποίησης της ερμηνείας, δηλαδή της συστηματικότητας της

κριτικής και των θεωρητικών πλαισίων και περιορισμών αυτής, η οποία, κατά τη γνώμη της, αποσπά τον παρατηρητή, μειώνει την αισθητηριακή εμπειρία και καταστρέφει την ιδιαιτερότητα ενός έργου τέχνης.

“...Ο μοντέρνος τρόπος της ερμηνείας ανασκάπτει, και καθώς ανασκάπτει, καταστρέφει: σκαλίζει πίσω από το ‘κείμενο’, για να βρει ένα ‘υπό-κείμενο’ που είναι και το αληθινό...”

Η ‘Ερωτική της Τέχνης’ είναι ένα κάλεσμα για μία πιο φορμαλιστική προσέγγιση μέσω της οποίας μπορούμε να απολαύσουμε ένα έργο τέχνης ως αντικείμενο αισθητηριακής εμπειρίας, που σημαίνει «να βλέπουμε περισσότερα, να ακούμε περισσότερα, να νιώθουμε περισσότερα». Με άλλα λόγια, η Sontag επιχειρηματολογεί ενάντια στην κυριαρχία του περιεχομένου επί της φόρμας: το περιεχόμενο απαιτεί ερμηνεία, ενώ η φόρμα προϋποθέτει αισθητηριακή εμπειρία. Η σύγχρονη κριτική –ή η δυτική κριτική, αν θέλετε- έχει εμμονή με την ερμηνεία του περιεχομένου, χρησιμοποιώντας τη λογική συνεπαγωγή για να αναλύσει και να αποκαλύψει την κρυμμένη «αλήθεια» ενός έργου τέχνης.

«Η ερμηνεία είναι η εκδίκηση της διανόησης εναντίον της τέχνης. Και ακόμα περισσότερο. Είναι η εκδίκηση της διανόησης εναντίον του κόσμου.

Το να ερμηνεύεις ισοδυναμεί με το να φτωχαίνεις, να εξαντλείς τον κόσμο – προκειμένου να εγκαθιδρύσεις την σκιά ενός κόσμου με ‘νοήματα’».

Σκίτσο από την Wendy MacNaughton, <https://www.brainpickings.org>

Κρατώντας τις παραπάνω σκέψεις, κλείνουμε αυτό το άρθρο με ένα απόσπασμα από την [συνέντευξη του Χάρη Κακαρούχα](#) σχετικά με την τέχνη της φωτογραφίας και μία ελαφρώς διαφοροποιημένη εκδοχή της 'Ερωτικής της Τέχνης':

«...κόβεις [την εικόνα] σε φόρμα και περιεχόμενο και μιλάς για το ένα ή το άλλο. Προσπαθείς δηλαδή να αναλύσεις την εικόνα και φαντάζεσαι ότι αναλύοντας έτσι, μπορείς να ακουμπήσεις την αλήθεια της εικόνας. Δεν μπορείς να το κάνεις έτσι. Την εικόνα την προσλαμβάνεις ολόκληρη. Σου μιλάει ή δε σου μιλάει... Συνήθως λέμε «την κατάλαβες;» Δεν υπάρχει τίποτα να καταλάβεις σε μια εικόνα. Είναι τόσο αστείο όσο αν, ας πούμε, είσαι ερωτευμένος με κάποια και σου ζητήσει κάποιος φίλος σου να πεις κάτι για τον έρωτά σου. Θα κάνεις ποτέ κοινωνιολογική ανάλυση, ή ψυχογραφική ανάλυση; Το μόνο που μπορείς να πεις για τον έρωτά σου είναι επίσης κάτι ποιητικό...»

Αναφορές

- Jameson, A. D. (2013, March 18). 25 Points: Susan Sontag's "Against Interpretation". Retrieved from <http://htmlgiant.com/vicarious-mfa/25-points-susan-sontags-against-interpretation/>
- Sontag, S. (2009). Against Interpretation. *In Against Interpretation and Other Essays* (pp. 3–14). London: Penguin Group (first published 1961).
- Rush, F. (2009). Appreciating Susan Sontag. *Philosophy and Literature*, 33(1), 36-49.
- Thoughts on Susan Sontag's "Erotics of Art". (2009, January 26). Retrieved from <http://masonismymiddlename.blogspot.gr/2009/01/thoughts-on-susan-sontags-erotics-of.html>
- Popova, M. (n.d.). Susan Sontag on Art: Illustrated Diary Excerpts. Retrieved from <https://www.brainpickings.org/index.php/2012/11/30/susan-sontag-on-art/>
- Crame, H. (1975, February 9). The Evolution of Susan Sontag. Retrieved from <https://www.nytimes.com/books/00/03/12/specials/sontag-evolution.html>